

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการพัฒนาชนบทนับว่าเป็นนโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก การที่รัฐบาลเน้นในเรื่องนี้เพราะเห็นว่าชนบทไม่สามารถพัฒนาไปได้ การพัฒนาประเทศโดยส่วนรวมก็ไม่สามารถพัฒนาไปได้เช่นกัน¹ และเมื่อพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (2522-2529) แล้วจะเห็นได้ว่า แผนงานและโครงการพัฒนาชนบททุกรูปแบบใ้คมุ่งเน้นที่การแก้ปัญหาความยากจนในระดับพื้นฐาน โดยมุ่งให้ความสำคัญที่กิจกรรมในระดับล่าง คือระดับตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งมีสภาพเป็นองค์การสำคัญในการรองรับแผนพัฒนาต่าง ๆ เหล่านี้² ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการพัฒนาชนบทประเภทต่าง ๆ จึงขึ้นอยู่กับการบริหารงานของคณะกรรมการสภาตำบลซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานโดยตรงในเขตพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนา

แต่เนื่องจากการทำงานเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับสมาชิกภายในกลุ่มที่จะต้องตระหนักว่าภายใต้สถานการณ์เช่นไรจะต้องเรียนรู้ถึงข้อมูลและทักษะที่จำเป็นเพื่อจะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ได้อย่างไร และจะต้องติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันเพื่อตัดสินใจร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างไรจึงจะทำให้งานที่ได้กระทำอยู่ประสบ

¹ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, ชนบทไทย 2524, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2525), หน้า 1.

² กุรายละเอียดยใน "แผนพัฒนาชนบทยากจนในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5, (เอกสารสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2525), หน้า 8-9.

ผลสำเร็จ 1

นอกจากนี้ ความสำเร็จของการทำเป็นกลุ่มยังขึ้นอยู่กับ

1. ความเข้าใจและความรับผิดชอบร่วมกัน
2. การติดต่อสื่อสารกันอย่างเปิดเผย
3. มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
4. สนับสนุนร่วมมือกัน
5. การขจัดความขัดแย้งอย่างไคผล
6. ไขทักษะของบุคคลในกลุ่มให้เป็นประโยชน์
7. พัฒนาลักษณะผู้นำอย่างเหมาะสม²

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบสำคัญในการก่อให้เกิดความสำเร็จของการทำงานเป็นกลุ่มก็คือ การติดต่อสื่อสาร และการตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่มนั่นเอง ในกรณีของสภาตำบลก็มีลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ การตัดสินใจร่วมกัน การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มก็เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ กสช. ซึ่งสภาตำบลได้ดำเนินการอยู่

โครงการสร้างงานในชนบทเป็นโครงการพัฒนาชนบทรูปแบบหนึ่งที่สภาตำบลได้จัดทำอยู่ โดยเปลี่ยนรูปมาจากโครงการเงินนอกชุมชนในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เมื่อปี พ.ศ. 2518 โดยรัฐบาลได้ผันเงินเข้าสู่สภาตำบลทั่วประเทศเป็นเงิน 2,500 ล้านบาท ต่อมาในสมัยรัฐบาล พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ก็ได้ผันเงินออกสู่ชนบทอีกในปี พ.ศ. 2521 โดยเน้นการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเป็นหลัก และให้อำเภอเป็นหน่วยงานปฏิบัติ แต่การให้อำเภอเป็นหน่วยงานปฏิบัตินั้นก็เกิดปัญหาคานหนึ่งคือ สภาตำบล ซึ่งเป็นองค์กรพื้นฐานไม่มีโอกาสได้บริหารงานตามโครงการดังกล่าวหรือก็มีเป็นส่วนน้อย ต่อมาในสมัยรัฐบาล พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ได้เกิดสภาวะแห้งแล้งขึ้นอีกโดยทั่วไปในชนบทของประเทศ รัฐบาลจึงได้ผันเงิน

¹ อรุณ วัชรธรรม, การพัฒนาองค์การเพื่อการเปลี่ยนแปลง (กรุงเทพมหานคร :

ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 241.

² Ibid.

จำนวน 3,500 ล้านบาท เรียกว่าโครงการสร้างงานในชนบทหรือ กสช.¹ โดยเริ่มให้
 สภาตำบลเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาให้กับสภาตำบลซึ่งเป็นองค์กรระดับกลาง
 ได้มีโอกาสแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตนเอง และโครงการนี้ก็ได้ออกกำหนดเป็นนโยบาย
 สำคัญของรัฐบาล และได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปี พ.ศ. 2524 อันเป็นปีสุดท้ายของ
 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 รัฐบาลก็ได้เงินเข้าสู่สภาตำบลทั่วประเทศ
 ในรูปของโครงการสร้างงานในชนบทนี้อีกจำนวน 3,500 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าโครงการ
 สร้างงานในชนบทเป็นนโยบายที่รัฐบาลทุกรัฐบาลให้ความสำคัญและได้กำหนดเป็นนโยบาย
 สืบต่อกันมาโดยตลอด โดยเฉพาะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5
 (2525-2529) รัฐบาลก็ได้กำหนดนโยบายไว้อย่างแน่ชัดว่า แผนสร้างงานในชนบทเป็น
 แผนงานเฉพาะหน้าที่ ดำเนินงานต่อเนื่องมาจากมีก่อน ๆ ได้แก่โครงการสร้างงานในชนบท
 ซึ่งยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการต่อไปในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 ทั้งนี้เพื่อก่อให้
 เกิดการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะในเขตชนบทยากจนให้มีความทำในช่วง
 หลังฤดูเก็บเกี่ยวอีก ทั้งเพื่อพัฒนาองค์กรท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งตัวเองได้ในระยะ
 ยาว² โดยรัฐบาลได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการสร้างงานในชนบทไว้ดังนี้

1. เพื่อบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะอันเกิดจากภาวะฝนแล้งให้กับราษฎรที่ยากจนและ
 วางงานที่อยู่ในชนบทให้มีรายได้จากการทำงาน ในอันที่จะสกัดกั้นการอพยพเข้าไปทำงานทำ
 ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่อาศัยอยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทานใหม่แหล่งน้ำเพื่อ
 อุปโภคบริโภค และเพื่อการเกษตรกรรม

¹ สนิทศักดิ์ สนิทศักดิ์, "โครงการสร้างงานในชนบท", เทศาภิบาล,
 76(มกราคม 2524) : 50 - 51.

² แผนพัฒนาชนบทยากจนในระยะของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5
 อ่างแล้ว, หน้า 29.

3. เพื่อการกระจายรายได้ไปสู่ประชากรทั่วประเทศมากน้อยตามอัตราส่วนของประชากรในแต่ละพื้นที่เป้าหมาย

4. เพื่อทดสอบว่าองค์กรระดับตำบลอันใดแก่สภาตำบลสามารถบริหารโครงการพัฒนาซึ่งตนเองเป็นผู้ริเริ่มกำหนดขึ้นมาเองได้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อจะมองหาช่องทางที่จะปรับปรุงสภาตำบลให้เป็นรูปแบบการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นต่อไปในอนาคต

5. เพื่อศึกษา อบรมการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานให้กับคณะกรรมการสภาตำบล¹

จากวัตถุประสงค์ของโครงการสร้างงานในชนบทดังกล่าว จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้มุ่งหมายที่จะให้โครงการนี้ประสบผลสำเร็จโดยให้องค์กรในระดับล่าง อันได้แก่ สภาตำบลเป็นผู้ริเริ่มโครงการและปฏิบัติตามโครงการให้บรรลุผลและให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากโครงการสร้างงานในชนบทให้มากที่สุด โดยใช้สภาตำบลเป็นองค์กรประสานความต้องการของประชาชนกับราชการ ทั้งนี้เพราะสภาตำบลเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนและทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างชัดเจนมากที่สุด ดังนั้นจึงได้มีการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของสภาตำบลให้มีขีดความสามารถที่จะรองรับโครงการของส่วนราชการต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง²

¹ "สิ่งพิมพ์รัฐบาล", ของอนุกรรมการติดตามประเมินผลโครงการสร้างงานในชนบท (เอกสารโรเนียว), 2523, หน้า 1.

² คำปราศรัยของ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ในการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2524 ณ ศักดิ์สันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล, (เอกสารโรเนียว สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2525), หน้า 3-4.

แต่เมื่อพิจารณาโครงสร้างของกลุ่มคณะกรรมการสภาตำบลแล้ว จะเห็นได้ว่า สภาตำบลนั้นเป็นองค์การ¹ ดังนั้นโครงการพัฒนาใด ๆ ที่สภาตำบลได้ริเริ่มจัดทำจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ การติดต่อสื่อสารของสมาชิกในกลุ่มคณะกรรมการสภาตำบล ทั้งนี้เพราะการติดต่อสื่อสารจะทำให้เกิดความรู้อย่างเข้าใจในโครงการและวัตถุประสงค์ของงานที่กระทำอยู่ และความรู้ในตัวเองที่จะทำใหบุคคลเกิดทัศนคติ และจะนำไปสู่การกระทำในที่สุด²

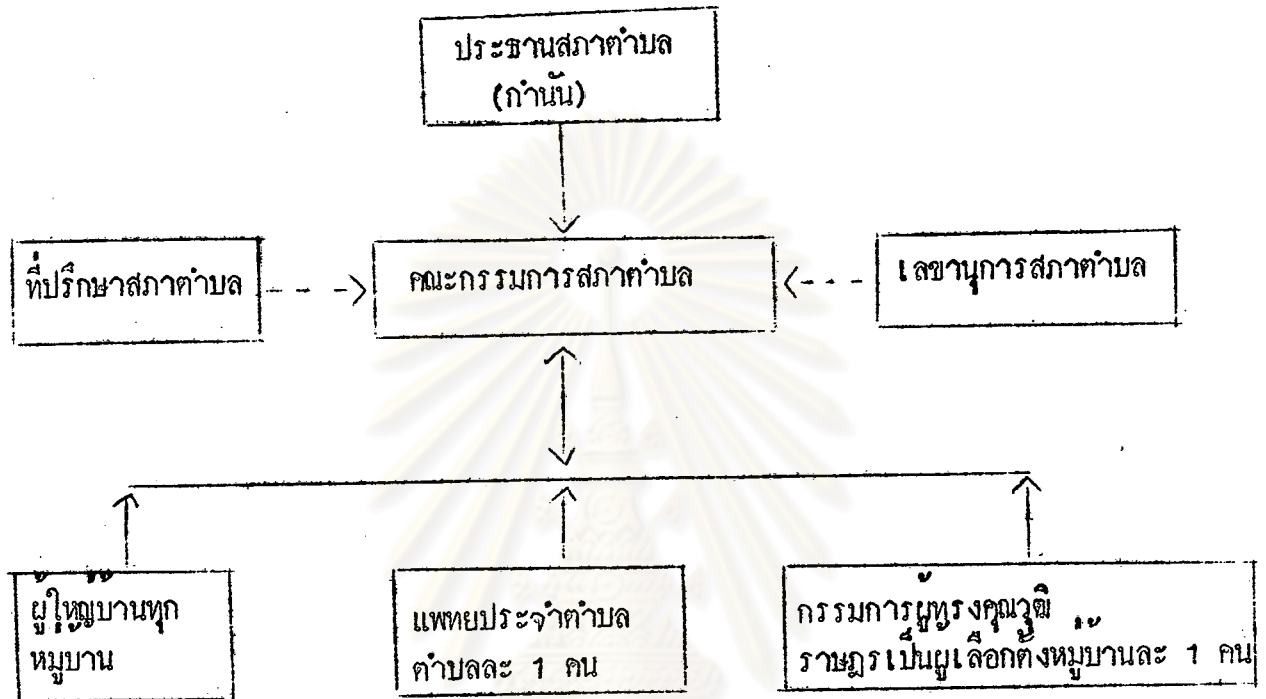
ในปัจจุบันสภาตำบลมีโครงการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 มีลักษณะตามที่ได้แสดงไว้ในแผนภูมิที่ 1³ ดังต่อไปนี้

¹ ดูคำจำกัดความของคำว่า "องค์การ" ใน สมยศ ธานีการ, การพัฒนาองค์การและการจูงใจ, (สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2521), หน้า 5-6.

² Everett M. Rogers, Communication Strategies for Family Planning, (New York : The Free Press, 1973), p.49.

³ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326, ราชกิจจานุเบกษา 89(13 ธันวาคม 2513) :

แผนภูมิที่ 1

* —————> กรรมการสภาตำบลที่มีสิทธิในการออกเสียงในการประชุม

* - - - - -> ไม่ได้เป็นกรรมการและไม่มีสิทธิออกเสียงในการประชุม

จากโครงสร้างของสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 นี้ สภาตำบลจะทำงานในรูปของคณะกรรมการ โดยมีปลัดอำเภอหรือพัฒนากรซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและมีครูใหญ่ของโรงเรียนในเขตตำบลนั้นเป็นเลขานุการสภาตำบล ซึ่งทั้งที่ปรึกษาและเลขานุการนี้จะไม่มียกเว้นสิทธิออกเสียงในการประชุมเพื่อพิจารณาจัดทำโครงการหรือการอนุมัติให้กระทำการใด ๆ ก็ตาม ดังนั้นมติในการอนุมัติและการตัดสินใจจึงขึ้นอยู่กับคะแนนเสียงของผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบลซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นหมู่บ้านละ 1 คน โดยมีกำนันเป็นประธาน ซึ่งถ้าในกรณีการลงมติใด ๆ ที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน กำนันจะเป็นผู้ออกเสียงชี้ขาด

เนื่องจากปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญที่การพัฒนาชนบทในระดับพื้นฐาน โดยเน้นบทบาทของสภาตำบลในการริเริ่มจัดทำโครงการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบทอำเภอหนึ่งในจำนวน 216 อำเภอ 30 กิ่งอำเภอ ใน 37 จังหวัด¹ ซึ่งประกอบไปด้วยสภาตำบล 12 สภาตำบล มีจำนวนหมู่บ้าน 129 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรประมาณ 70,614 คน ไร่ประมาณ 2524 อำเภอได้รับงบประมาณให้จัดทำโครงการสร้างงานในชนบทจำนวน 7,048,564² ซึ่งแต่ละสภาตำบลได้รับงบประมาณไปโดยเฉลี่ยสภาตำบลละ 587,376 บาท เพื่อจัดทำโครงการซึ่งรวมทั้ง 12 สภาตำบลได้จัดทำโครงการทั้งสิ้น 74 โครงการ โดยแบ่งเป็นประเภทดังนี้

โครงการประเภทที่ 1³ ได้แก่โครงการปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค เช่นงานสร้างสระน้ำ บ่อน้ำ คูคลองส่งน้ำ วางระบายน้ำสาธารณะ งานสร้างฝายและทำนบพื้นเมืองแบบต่าง ๆ (ยกเว้นทำนบกิน) งานเชื่อมทำนบกิน งานขุดลอกห้วยหนอง คลอง บึง เขื่อน หรืองานอื่นใดในลักษณะคล้ายคลึงกัน สภาตำบลในเขตอำเภอม่วงสามสิบได้จัดทำโครงการประเภทนี้จำนวน 45 โครงการ

โครงการประเภทที่ 2 ก่อสร้าง ปรับปรุง และซ่อมแซมสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ คือชุมชน และไม่เข้าข่ายโครงการประเภทที่ 3 เช่น ถนน สะพาน โรงเรียน ที่ทำการสภาตำบล หรือศูนย์พัฒนาเด็ก สภาตำบลในเขตอำเภอม่วงสามสิบได้จัดทำโครงการประเภทนี้จำนวน 31 โครงการ

โครงการประเภทที่ 3 ก่อสร้าง ปรับปรุง และซ่อมแซมสิ่งที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยหรือเพิ่มผลผลิตทางกานเกษตร ซึ่งต้องให้สอดคล้องหรือเสริมโครงการของกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ หรือโครงการในแผนพัฒนาจังหวัด โครงการประเภทนี้สภาตำบลมีได้จัดทำเลยในปี 2524 ซึ่งแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

¹ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกำหนัดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท, ลงวันที่ 27 มกราคม 2524.

² ตัวเลขปี 2524, แผนกปกครอง อำเภอม่วงสามสิบ, จ.อุบลราชธานี (เอกสารโรเนียว)

³ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการสร้างงานในชนบท, ลงวันที่ 16 กันยายน 2523.

ตารางที่ 1

ชื่อสภาตำบล	จำนวนโครงการ ประเภทที่ 1	งบประมาณ (บาท)	จำนวนโครงการ ประเภทที่ 2	งบประมาณ (บาท)	จำนวนโครงการ ประเภทที่ 3	งบประมาณ (บาท)	รวมงบประมาณทั้งสิ้น แต่ละตำบล(บาท)
1. สภาตำบลม่วงสามสิบ	3	398,821	2	240,224	-	-	739,066
2. สภาตำบลหนองเหล่า	3	373,472	1	223,590	-	-	597,062
3. สภาตำบลหนองฮาง	3	367,415	1	220,140	-	-	587,555
4. สภาตำบลหนองซางใหญ่	1	321,100	1	192,900	-	-	514,000
5. สภาตำบลหนองเมือง	4	377,165	3	228,675	-	-	605,840
6. สภาตำบลหนองไข่นก	2	340,130	2	203,200	-	-	543,330
7. สภาตำบลยางโยภาพ	3	282,505	4	256,485	-	-	538,990
8. สภาตำบลยางสักกระโพหลุม	6	381,870	6	258,645	-	-	640,515
9. สภาตำบลไม้ใหญ่	4	317,295	2	197,725	-	-	515,020
10. สภาตำบลคูมใหญ่	8	346,100	3	206,021	-	-	552,121
11. สภาตำบลเตย	4	376,570	2	368,470	-	-	745,040
12. สภาตำบลเหลาบก	4	356,240	2	213,785	-	-	570,025
รวม 12 สภาตำบล	รวม 45	รวม 4,238,683	รวม 29	รวม 2,809,881	-	-	รวม 7,048,564
						รวมงบที่ได้รับทั้งสิ้น	7,048,564

ในปี พ.ศ. 2524 สภาตำบลทั้ง 12 สภาตำบล ได้จัดทำโครงการสร้างงานในชนบท ทั้ง 2 ประเภท คือโครงการประเภทที่ 1 และ 2 รวม 74 โครงการ และโครงการทั้งหมดแล้วเสร็จในเดือนมิถุนายน 2524 ซึ่งจากการประเมินถึงผลประโยชน์ที่ราษฎรจะได้รับจากโครงการ โดยเจ้าหน้าที่อำเภอวังสามสี เป็นดังนี้

ตารางที่ 2

ประเภทของโครงการ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (%)	ผลประโยชน์ที่ได้จากการประเมิน (%)	งบประมาณที่คาดว่าจะสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์(บาท)
ประเภทที่ 1	45	4,238,683	100	50	2,119,341.5
ประเภทที่ 2	29	2,809,881	100	60	1,123,952.4
ประเภทที่ 3	-	-	-	-	-
3 ประเภท	74	7,048,564	-	-	3,243,293.9

หากดูตัวเลขจากตารางข้างต้นแล้ว จะพบว่าในจำนวนโครงการทั้งหมด 74 โครงการนั้น รัฐบาลของสูญเสียงบประมาณไปโดยเปล่าประโยชน์ถึง 3,243,293.90 บาท (โดยประมาณ) ในจำนวนงบประมาณทั้งหมด 7,048,564 บาท โดยเฉพาะโครงการประเภทที่ 1 ซึ่งเป็นโครงการเพื่อจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร อันเป็นนโยบายเน้นหนัก

1 สัมภาษณ์ นายมงคล ศรีใส, นายประสาธ วงศ์ปราโมทย์, ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ กสช. และผู้ติดตามผลการทำงานตามโครงการ กสช. ของอำเภอวังสามสี
จ.อุบลราชธานี, 6 มกราคม 2525.

ของรัฐบาลนั้น ปรากฏว่าแหล่งน้ำที่สภาพต่างกัน ๆ ได้จัดทำขึ้นสามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่เกษตรกรได้เพียง 50% เท่านั้น ค่ายเหตุนี้อาจกล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์ของโครงการสร้างงานในชนบทของรัฐบาลที่ต้องการให้จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรให้แก่ราษฎรในเขตพื้นที่นอกเขตชลประทาน¹ นั้น จึงนับได้ว่าประสบกับความล้มเหลวและรัฐบาลต้องเสียงบประมาณไปเพื่อการนี้เป็นจำนวนมหาศาล

เนื่องจากก่อนที่จะมีการจัดทำโครงการ กสช. นั้น อำเภอม่วงสามสิบ ได้ให้ข่าวสารเพื่อเผยแพร่โครงการนี้ตลอดเวลา กล่าวคือ มีการอบรมคณะกรรมการสภาตำบลทั้ง 12 สภาตำบล² เพื่อให้เข้าใจถึงประโยชน์ และวิธีการจัดทำโครงการ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของรัฐบาล นอกจากนั้น รัฐบาลยังได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อมวลชน คือ วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ อีกด้วย ดังนั้น จึงน่าจะศึกษาว่า

¹ สิ่งพิมพ์รัฐบาล ของอนุกรรมการติดตามประเมินผลโครงการ กสช. อ่างแล้ว, หน้าเดียวกัน.

² ตามคำสั่งจังหวัดอุบลราชธานีที่ 914/2524, เรื่องการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามแผนดำเนินการฝึกอบรมทวนคณะกรรมการสภาตำบล พ.ศ. 2524 ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2524.

1. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารระดับใดที่มีผลต่อความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ งานตามโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบลในเขตพื้นที่ของอำเภอ ม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี

2. ในกระบวนการกลุ่มของคณะกรรมการสภาตำบลนั้น ความรู้ ทักษะ ของ คณะกรรมการสภาตำบลมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจอนุมัติโครงการ กศช.หรือไม่ และใน การประชุมคณะกรรมการสภาตำบลเพื่อลงมติในการจัดทำโครงการแต่ละโครงการนั้น คณะกรรมการแต่ละคนได้กระทำการเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล หรือเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม ตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ส่วนรวม คือผลประโยชน์สูงสุดของสภาตำบลหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อหาวิธีการแก้ไขและหาวิธีการในการให้ข่าวสารเพื่อก่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติงานแก่คณะกรรมการสภาตำบล อันจะส่งผลให้โครงการพัฒนาในโอกาสต่อไปประสบ ผลสำเร็จความวัตถุประสงค์ของรัฐบาล ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งในการพัฒนา ประเทศ

3. ในระหว่างสมาชิกของกลุ่มขนาดใหญ่ คือสภาตำบลที่มีสมาชิกตั้งแต่ 23 คน ถึง 31 คน กับสมาชิกของกลุ่มขนาดกลาง¹ คือสภาตำบลที่มีสมาชิกตั้งแต่ 13 คนถึง 22 คน นั้น ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะ และ การตัดสินใจอนุมัติโครงการสร้างงาน ในชนบทนั้น มีความแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของคณะกรรมการทั้งสองกลุ่ม นี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการประสบผลสำเร็จ หรือล้มเหลวของโครงการได้ เพราะเป็น ผู้ที่ตัดสินใจและริเริ่มการจัดทำโครงการนี้ตามนโยบายของรัฐบาล

¹ ฎรายละเอียคนขนาดของกลุ่มใน Mancur Olson Jr., The Logic of Collective Action, (New York : Schochen Books, 1969), pp. 53-65.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะ และ การตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินงานตามโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล
2. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะกับผล ของโครงการสร้างงานในชนบทที่คณะกรรมการอนุมัติให้ดำเนินการ
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์ การเปิดรับการ สื่อสารกับการตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินงานตามโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการ สภาตำบล
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการกับประโยชน์ จากโครงการที่ได้รับจริง และสาเหตุของความล้มเหลวของโครงการ ฯ โดยพิจารณาในแง่ ของการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ และทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบล
5. เพื่อทราบลักษณะของเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร ระหว่างสมาชิกสภาตำบลด้วยกัน และระหว่างสมาชิกสภาตำบลกับบุคคลภายนอก

ปัญหาวิจัย

1. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารกับความรู้ของคณะกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับ โครงการสร้างงานในชนบทมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
2. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารกับทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับ โครงการสร้างงานในชนบทมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
3. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารกับการตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินงานตามโครงการ สร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
4. ปัจจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินงาน ตามโครงการสร้างงานในชนบทหรือไม่ อย่างไร

5. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะ และ การตัดสินใจอนุมัติให้
ดำเนินงานตามโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบลที่เป็นกลุ่มขนาดใหญ่
กับกลุ่มขนาดกลางมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

6. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะของคณะกรรมการสภาตำบล
มีความสัมพันธ์กับผลของโครงการที่โคดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วหรือไม่ อย่างไร

7. โครงสร้างทางการสื่อสารของกลุ่มสมาชิกสภาตำบลมีลักษณะอย่างไร

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ของคณะกรรมการ
สภาตำบลในเรื่องเกี่ยวกับโครงการสร้างงานในชนบท

2. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับทักษะของคณะกรรมการสภาตำบล
ที่มีต่อโครงการสร้างงานในชนบท

3. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินงาน
ตามโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล

4. ปัจจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินงาน
ตามโครงการสร้างงานในชนบท

5. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะ และการตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินงาน
ตามโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล ไม่มีความแตกต่างกันระหว่าง
กลุ่มคณะกรรมการสภาตำบลขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

6. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะของคณะกรรมการสภาตำบล
มีความสัมพันธ์กับผลของโครงการ กสช. ที่โคดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วในปี 2524

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะในขอบเขตของประเด็นต่อไปนี้คือ

1. ความรู้ของคณะกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับโครงการสร้างงานในชนบท ซึ่งประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ของโครงการที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ และความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ ฯ
2. ทักษะของคณะกรรมการสภาตำบลที่มีก่อนนโยบาย วัตถุประสงค์ของโครงการสร้างงานในชนบทของรัฐบาลว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์หรือไม่ สามารถช่วยเหลือราษฎรได้หรือไม่ อย่างไร
3. ศึกษาถึงการปฏิบัติงานตามโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบลในเขตอำเภอวังสามสี รวมถึงการตัดสินใจอนุมัติโครงการและผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ฯ ที่ปฏิบัติไปแล้ว
4. ศึกษาเฉพาะโครงการสร้างงานในชนบทที่จัดทำในเมืองประมาณ 2524 ซึ่งสภาตำบลในเขตอำเภอวังสามสี 12 สภาตำบล ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วรวม 74 โครงการเท่านั้น

ขอทดลองเบื้องต้น

1. ในการจัดทำโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบลมุ่งแสวงหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ ฯ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจอนุมัติโครงการ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของรัฐบาล
2. ในการพิจารณาอนุมัติโครงการ ฯ ของคณะกรรมการสภาตำบล กรรมการทุกคนมีความประสงค์ต่อผลประโยชน์ส่วนรวมของราษฎรในเขตตำบลเป็นสำคัญ
3. ในการพิจารณาอนุมัติหรือคัดค้านการจัดทำโครงการ ฯ ของกรรมการสภาตำบลนั้น กรรมการสภาตำบลคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมสูงสุดที่ราษฎรควรได้รับจากโครงการ ฯ และคำนึงถึงผลเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ราษฎร โดยส่วนรวมในกรณีที่ออกเสียงคัดค้านการจัดทำโครงการ

4. ในการตอบแบบสอบถามคณะกรรมการสภาตำบลโดยจริงใจและตรงกับสภาพที่เป็นจริงของผู้ตอบแต่ละบุคคล

5. ในการปฏิบัติงานตามโครงการที่ได้อนุมัติไปแล้วนั้น คณะกรรมการสภาตำบลแต่ละตำบลได้พยายามปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จและคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ราษฎรโดยส่วนรวมที่จะได้รับจากโครงการ ฯ ที่ได้จัดทำไปแล้วนั้น

ขอจำกัดในการวิจัย

1. การศึกษาค้างนี้มุ่งศึกษาเฉพาะคณะกรรมการสภาตำบล ในเขตอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นการศึกษาทั้งกลุ่มประชากรรวม 270 คน โดยไม่สุ่มตัวอย่าง

2. เป็นการศึกษาเฉพาะรูปแบบการสื่อสารที่มีผลต่อความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติงานตามโครงการสร้างงานในชนบทเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารที่มีผลต่อความรู้และ ทักษะในเรื่องอื่น ๆ ภาย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาตำบล	- หมายถึง สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี
คณะกรรมการสภาตำบล	- หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้านละ 1 คน ที่อยู่ภายในเขตของตำบลนั้น ๆ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอม่วงสามสิบ จ.อุบลราชธานี
โครงการสร้างงานในชนบท(กสช.)	- หมายถึง โครงการสร้างงานในชนบทปี 2524 ซึ่งได้จัดทำแล้วเสร็จจำนวน 74 โครงการในเขตอำเภอม่วงสามสิบ จ.อุบลราชธานี

รูปแบบการสื่อสาร

- หมายถึง รูปแบบการสื่อสารประเภทต่าง ๆ ที่คณะกรรมการสภาตำบลได้รับข่าวสาร หรือมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารนั้น ๆ ได้แก่ การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารภายในกลุ่ม เช่น การประชุมกลุ่ม การให้คำปรึกษาหารือ การประชุมแก้ปัญหา การฝึกอบรม การสาธิต การบรรยาย การแจกเอกสารคู่มือ ป้ายประกาศของทางราชการ เป็นต้น และรวมถึงการได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนทุกรูปแบบด้วย

ความรู้

- หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสร้างงานในชนบท รวมถึงความรู้ในวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ที่รัฐบาลได้กำหนดไว้และมีเป้าหมายให้สภาตำบลกระทำการให้สำเร็จตามเป้าหมาย และเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล เช่น รัฐบาลต้องการใช้โครงการสร้างงานในชนบทเพื่อสกัดกั้นการอพยพแรงงาน เพื่อจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เป็นต้น และรวมถึงความรู้เฉพาะเรื่องที่ตนเองใค้อนุมัติให้จัดทำโครงการขึ้น เช่น ความรู้เรื่องการขุดบ่อน้ำ การสร้างถนนและสิ่งสาธารณประโยชน์อื่น ๆ ด้วย

ทัศนคติ

- หมายถึง สภาวะที่บุคคลมีความรู้สึกตอบสนองต่อวัตถุหรือสิ่งเร้าใด ๆ ไปในทางที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับ แบ่งออกเป็นทัศนคติในทางบวกคือเห็นด้วย และทัศนคติในทางลบคือไม่เห็นด้วย ซึ่งทัศนคติในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงทัศนคติของกรรมการสภาตำบลที่มีต่อโครงการสร้างงานในชนบท

วัตถุประสงค์ของโครงการสร้างงานในชนบท

- หมายถึง วัตถุประสงค์ของโครงการสร้างงานในชนบทที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการดำเนินการตามโครงการสร้างงานในชนบทของสภาตำบลทั่วประเทศ

การตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินงานตามโครงการสร้างงานในชนบท

- หมายถึง พฤติกรรมในการตัดสินใจออกเสียงเพื่ออนุมัติหรือเพื่อกัดค้านโครงการนั้นในที่ประชุมคณะกรรมการสภาตำบลของกรรมการแต่ละคน

ปัจจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนบุคคล

- หมายถึง ผลประโยชน์ส่วนตัวที่กรรมการสภาตำบลแต่ละคนมุ่งหวังที่จะได้รับจากการอนุมัติโครงการอันนอกเหนือไปจากผลประโยชน์ส่วนรวมที่ได้รับร่วมกัน

ปัจจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนรวม

- หมายถึง ผลประโยชน์ที่ราษฎรในเขตสภาตำบลส่วนใหญ่ได้รับร่วมกันจากโครงการที่ได้จัดทำสำเร็จ

ปริมาณการเปิดรับข่าวสาร

- หมายถึง ค่าของการเปิดรับข่าวสารที่วัดได้จากปริมาณการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ ของคณะกรรมการสภาตำบล

ขนาดของกลุ่ม

- หมายถึง กลุ่มของคณะกรรมการสภาตำบลที่ถือเป็นกลุ่มขนาดใหญ่และกลุ่มขนาดกลาง คือ

ก. สภาตำบลที่มีสมาชิกตั้งแต่ 23-31 คน

สภาตำบลหนองเหล่า
สภาตำบลหนองฮาง
สภาตำบลหนองไข่นก
สภาตำบลไผ่ใหญ่
สภาตำบลคูมใหญ่
สภาตำบลเตย

} กลุ่มขนาดใหญ่

ข. สภาตำบลที่มีสมาชิกตั้งแต่ 13-22 คน

สภาตำบลหนองฮางใหญ่
สภาตำบลม่วงสามสิบ
สภาตำบลยางโกลาพ
สภาตำบลยางสักกระโพหลุม
สภาตำบลเหล่าบก
สภาตำบลหนองเมือง

} กลุ่มขนาดกลาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
จากโครงการ ฯ

- หมายถึง ประโยชน์จากโครงการที่คณะกรรมการสภาตำบล
คาดว่าจะได้รับสูงสุดจากโครงการที่ได้อนุมัติให้จัดทำ เช่น
โครงการสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งกรรมการสภาตำบล
คาดว่าจะราษฎรในเขตตำบลของตนจะได้รับประโยชน์จาก
แหล่งน้ำที่ได้สร้างขึ้นนี้สูงสุดถึง 700 ครัวเรือน เป็นต้น

ประโยชน์จากโครงการ
ที่ได้รับจริง

- หมายถึง ประโยชน์จากโครงการที่ไ้ผลจริง ๆ จากการ
ประเมินของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ได้ประเมินโครงการ
แต่ละโครงการหลังจากโครงการนั้นได้สร้างเสร็จสิ้น
ไปแล้วฤดูกาลหนึ่ง

ค่าความเชื่อมโยงทางการ
สื่อสารของกลุ่ม

- หมายถึง ปริมาณการสื่อสารกันระหว่างสมาชิกแต่ละบุคคล
โดยเฉลี่ยภายในกลุ่มทั้งหมด

(Group Connectedness)

ค่าความเชื่อมโยงทางการ
สื่อสารส่วนบุคคล (Individual
Connectedness)

- หมายถึง ปริมาณการสื่อสารที่สมาชิกของกลุ่มแต่ละบุคคล
ได้ทำการติดต่อสื่อสารกัน โดยการวัดความถี่ของการ
สื่อสารเฉพาะบุคคล

ค่าการสื่อสารกับบุคคล
ภายนอกของกลุ่ม

- หมายถึง ปริมาณการสื่อสารที่มีสมาชิกภายในกลุ่มติดต่อกับ
บุคคลภายนอกกลุ่ม โดยวัดจากความถี่ที่สมาชิกได้ทำการ
ติดต่อกับบุคคลภายนอกทั้งหมด

(Group Openness)

ค่าการสื่อสารของแต่ละ
บุคคลในกลุ่มบุคคลภายนอก

- หมายถึง ความถี่ที่บุคคลภายนอกแต่ละคนได้รับการติดต่อ
สื่อสารจากบุคคลภายในกลุ่มสมาชิก

ค่าการสื่อสารของบุคคล
ภายในกลุ่มแต่ละคนที่ติดต่อกับ
สื่อสารกับบุคคลภายนอก

- หมายถึง ค่าการสื่อสารที่บุคคลภายในกลุ่มแต่ละบุคคลติดต่อกับ
บุคคลภายนอกกลุ่ม โดยวัดจากการที่บุคคลภายในกลุ่ม
แต่ละบุคคลติดต่อกับบุคคลภายนอกกลุ่มมานาน้อยเท่าใด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ผู้วิจัยคาดว่า ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอกับคณะกรรมการสภาตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญของอำเภอในการวางแผนการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการสร้างงานในชนบท และโครงการพัฒนาชนบทรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งรัฐบาลถือเป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาชนบททุกรูปแบบ และยังได้รับประโยชน์อื่น ๆ อีกดังนี้

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ ทักษะของคณะกรรมการสภาตำบลที่มีต่อโครงการสร้างงานในชนบทอันเป็นผลโดยตรงต่อความสำเร็จของโครงการ ฯ
2. เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการบริหารงานของคณะกรรมการสภาตำบลในโครงการอื่น ๆ ด้วย
3. เป็นประโยชน์ในการแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดทำโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบลในเขตอำเภอม่วงสามสิบ อันจะทำให้โครงการในปีต่อไปประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของรัฐบาล
4. ผลจากการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อใช้ในการประเมินผลโครงการสร้างงานในชนบทของอำเภออื่น ๆ อีกด้วย
5. ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้เข้าใจถึงโครงสร้างของการสื่อสารระหว่างสมาชิกสภาตำบล ซึ่งจากการทราบโครงสร้างทางการสื่อสารนี้จะทำให้สามารถปรับปรุงวิธีการสื่อสารระหว่างสมาชิกสภาตำบล ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด อันจะเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาการบริหารงานของสภาตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น